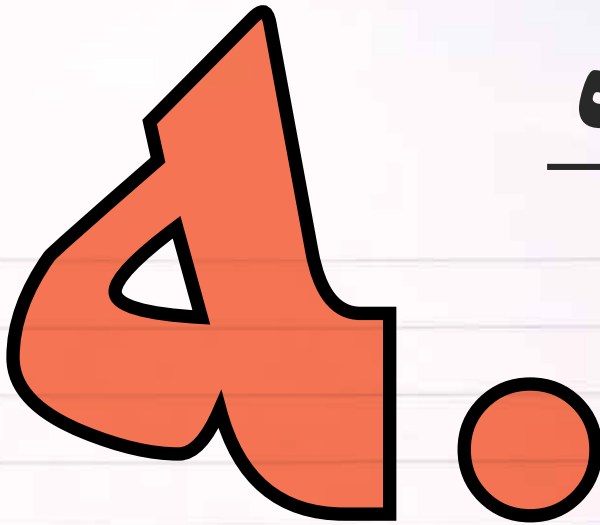

چهار پاره

فاطمه محمدی

زبان فارسی

شرح اصلاحیه

همکارمان بزرگواری کرد، اما ما وظیفه می‌دانیم بیشتر شرح دهیم.

● «حل» درست است، نه حله. همین‌طور، هشتم صحیح است، نه هشتمه.

● در زبان نوشتاری، چون خواننده فقط با حس بینایی می‌تواند معنای متن را متوجه شود، بهتر است جمله‌ها را دقیق‌تر بنویسیم. بنابراین، «صفحه‌ی هشتم از کتاب ریاضی» صحیح است.

● در پایان عبارت یا جمله نقطه لازم است. نقطه از ابزارهای اصلی زبان فارسی است. نقطه در پایان جمله معنای جمله را کامل می‌کند. در ضمن، شاگردان از «متن» درس باید رونویسی می‌کردند، نه از کل درس.

● وقتی نقطه را در پایان عبارت می‌گذاریم، می‌توانیم به عبارت بعدی برویم. در جمله‌ی همکارمان، دانش‌آموز ممکن است خطا کند که علاوه بر رونویسی از متن در فارسی، صفحه‌ی ۱۱ علوم را هم باید رونویسی کند! جمله‌ی معروف «بخشش، لازم نیست اعدامش کنید» را که یادتان هست! شاید هم شما معتقدید «بخشش لازم نیست، اعدامش کنید»!

«حله تمرین‌های صفحه هشتمه کتاب ریاضی فارسی‌دوس دوم نوشته شود به همراه صفحه ۱۱ علوم خوانده شود»

● متنی که می‌بینید، شرح تکلیف یک آموزگار است برای دانش‌آموزان پایه‌ی سوم ابتدایی. لطفاً کمی تأمل کنید. سعی کنید آن را درست بخوانید. گله‌ای به دستمان رسید از یک همکار کلاس پنجمی که دخترش کلاس سوم است و آموزگارش تکلیف بچه‌ها را چنین شرح داده است. همکار ما سخن‌چندانی نگفت، فقط اصلاحیه‌ی این متن را نیز فرستاد و خواهش کرد آن را به استحضار همکاران برسانیم تا کمی بیشتر دقت کنند. او گفت فقط بنویسید: همکار عزیزم، دانش‌آموز از عمل تو درس می‌گیرد، نه از سخن تو. الگوی خوبی باش، دانش‌آموز پیرو توست.

اصلاحیه

حل تمرین‌های صفحه‌ی هشتم از کتاب ریاضی، رونویسی از متن درس دوم کتاب فارسی، خواندن صفحه‌ی ۱۱ کتاب علوم.

تاریخ ادبیات

شکوه قاسم نیا، شاعر و نویسنده‌ی کودک و نوجوان، در سال ۱۳۳۴ به دنیا آمده است. او فعالیت ادبی خود را برای کودکان و نوجوانان از سال ۱۳۵۹ با مجله‌ی کیهان بچه‌ها آغاز کرد. با انتشار مجله‌ی گلک در سال ۱۳۶۹ در حوزه‌ی شعر خردسال متمرکز شد.

در دوره‌ی ابتدایی، چند شعر از او داریم. در کتاب اول ابتدایی، شعر «شادیم و پاک و خندان» در قالب «چهارپاره»، با وزن «مفعول فاعلاتن» و در کتاب فارسی چهارم ابتدایی شعر «پاییز» باز هم در قالب «چهارپاره»، از سروده‌های این بانوی شاعر محسوب می‌شوند.

«ماه و ماهی» نخستین مجموعه شعر اوست و تعدادی از آثارش عبارت‌اند از: «چرا نمی‌خندی؟»، «قصه‌های شیرین هزار و یک شب»، «مجموعه قصه‌های شیرین کودکان»، «پسته‌ی دهان بسته»، «آقا موشه‌ی باهوش»، «آرزوهای کرم کوچولو»، «نخودی‌ها»، «قاروقاروقار خردار»، «مجموعه‌ی سه‌جلدی «خانه‌ها جورواجورند، ماشین‌ها جورواجورند» و مامان می‌خوام ورزش کنم»، «از آسمون تا اینجا»، «شعر دعا»، «بازی، بازی، بازی».

قاسم نیا برای تألیف داستان بلند «هلی فسقلی در سرزمین گول‌ها» و اشعار کتاب «کلاغه به خنده افتاد» در یازدهمین جشنواره‌ی کتاب کودک و نوجوان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان دو دیپلم افتخار در بخش شعر و داستان گرفته است. «هلی فسقلی در سرزمین گول‌ها» موفق به دریافت جایزه‌ی کتاب سال کودک و نوجوان در بخش داستان کودک هم شد.

آموزگار دبستان، وقتی شعری از کتاب را برای کودک می‌خواند، می‌تواند آهنگ شعر را نیز برایش بگوید تا کودک با دنیای شعر بیشتر آشنا شود. شناخت شاعر و به‌خصوص آشنایی با کتاب‌های او نیز برای کودکان لذت‌بخش خواهد بود. می‌توان کتاب‌های شاعر را از کتابخانه‌ی مدرسه به امانت گرفت و در کنار شعر درسی کتاب، یک داستان از همان شاعر نیز برای کودک خواند.

قالب شعری

در کتاب‌های فارسی دوره‌ی ابتدایی، قالب چهارپاره بیشترین تکرار را دارد. «چهارپاره» مجموعه‌ای از دوبیتی‌هایی است که در کل یک شعر را می‌سازند. این دوبیتی‌ها از لحاظ قافیه با هم تفاوت دارند و فقط از لحاظ معنایی به هم پیوسته‌اند. این قالب در شعر کلاسیک فارسی تازه است و پس از دوره‌ی مشروطه در ایران رواج یافته‌است. معروف‌ترین شاعران این قالب فریدون مشیری، ملک‌الشعراى بهار، فریدون توللی، و حمیدی شیرازی هستند.

چهارپاره جنس سومی از دوبیتی و مثنوی است که آسان‌ترین قالب شعر در ادبیات کلاسیک ایران به‌شمار می‌آید و به همین دلیل هم شعرهای کودکان در این قالب فراوانند.

در کتاب درسی سال اول ابتدایی ۹ شعر در قالب چهارپاره سروده شده‌اند؛ در کتاب دوم ابتدایی ۸ شعر، در کتاب سوم هفت شعر، در کتاب چهارم دو شعر و در کتاب‌های پنجم و ششم هر کدام یک شعر.

نمودار گرافیکی چهارپاره چنین است:

- _____
- _____
- ▲ _____
- ▲ _____